

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Samisk kirkeråd

Protokoll

Samisk kirkeråd (SKR)

19.- 20. september 2013

Oslo

Til stede:

Anne Dalheim, leder
Ingar Nikolaisen Kuoljok
Jovna Z. Dunfjell
Linn Ellen Kristina Bientie Sivertsen
Tor Berger Jørgensen
John Erland Boine – varamedlem
Kirsten Isaksen – varamedlem

Forfall:

Mari Helander
Liv Eli Holmestrand

Fra sekretariatet:

Tore Johnsen
Gerd Karin Røsæg
Tove-Lill Labahå Magga
Vidar Andersen

Andakter

Rådsmøtet ble begge dager åpnet med andakt, og møtet ble avsluttet med velsignelsen.

Felles møte med Mellomkirkelig råd.

Store deler av første møtedag var felles program med Mellomkirkelig råd. Første del var et forsoningsseminar der forsoning ble tematisert fra et faglig og erfaringsmessig ståsted. Seminaret ble innledet av Rolf Steffensen, Inger Nikolaisen Kuoljok, Tore Johnsen, Kjetil Aano og Berit Hagen Agøy. I siste del av fellesmøtet orienterte Samisk kirkeråd om status og aktuell tematikk relatert til Den norske kirkes urfolksarbeid.

Egne referater er skrevet fra fellesmøtet.

Saksliste

SKR 11/13 **Protokoller**

SKR 12/13 **Referatsaker**

SKR 13/13 **Orienteringssaker**

SKR 14/13 **Møteplan SKR 2014**

SKR 15/13 **Samiske kirkedager – foreløpig rapport**

SKR 16/13 **Regler for valg av representanter for samisk kirkeliv til bispedømmeråd og Kirkemøte**

SKR 17/13 **Det livssyns åpne samfunn – høring**

SKR 18/13 **Den norske kirke og menneskerettighetene - urfolk (KM 2014)**

SKR 19/13 **Den norske kirkes urfolksarbeid - status og videre oppfølging**

SKR 20/13 **Kirkemøtet, planlegging 2014 og evaluering 2013**

SKR 21/13 **Kirkeordning etter 2013**

SKR 22/13 **Dagens bønn (samefolkets dag)**

SKR 23/13 **Eventuelt**

SKR 11/13

Protokoller

---

1. Protokoll fra møte i Samisk kirkeråd 05. – 06.03.2013 i Kautokeino.

Vedtak:

Samisk kirkeråd godkjenner protokollen.

SKR 12/13

Referatsaker

---

1. Protokoll fra møte i Kirkerådet 16.4.2013 i Kristiansand
2. Protokoll fra Mellomkirkelig råd 05. – 06.03.2013 i Oslo

Vedtak

Samisk kirkeråd tar referatsakene til orientering.

SKR 13/13

Orienteringssaker

---

1) Brev

Nr	Brevdato	Tittel
1	05.04.2013	WCC IP pre-Assembly
2	01.04.2013	Søknad om statsstipend for bibeloversetter og prest for sørsamer Bierna Leine Bientie
3	01.07.2013	Forsøk med samisk menighet i sørsamisk språkområde
4	30.08.2013	Prosjektrapport - forsoningsprosjektet i Nord-Salten
5	10.04.2013	Oppdatert Plan for samisk kirkeliv - Sør-Hålogaland
6	13.05.2013	Vedr lulesamisk bibeloversettelse
7	05.09.2013	Planlegging av reformasjonsmarkeringen i 2017
8	07.05.2013	Utarbeidelse av hefte Åndelig omsorg ved livets slutt
9	14.04.2013	Angående markering av Grunnlovens 200-årsjubileum
10	18.03.2013	Invitasjon til den 20. Samekonferansen
11	10.09.2013	Invitasjon til åpningen av det 7. sameting
12	05.09.2013	Invitasjon til deltagelse på Forumskonferansen

2) Muntlige orienteringer:

- Nestleder orienterte om gaveoverrekkelse i sammenheng med at Magne Kolvik sluttet som sokneprest i Tysfjord
- Leder orienterte fra møtet med Justisdepartementet om tilreisende romfolk 23.08.2013
- Generalsekretær orienterte om dagsseminar i regi av Forum for urfolksspørsmål i bistanden, Digni og SKR om urfolk i kristen bistand 19. november d.å.
- Generalsekretæren orienterte om Nuorttanaste sitt 115-årsjubileum

3) Avisutklipp

Vedtak

Samisk kirkeråd tar sakene til orientering.

SKR 14/13 Møteplan SKR2014

Sammendrag

Sekretariatet i De sentralkirkelige råd foreslår følgende møteplan for rådsmøtene 2014.

SAMISK KIRKERÅD:

1. møte:

04. – 05. mars i Lavangen / Evenes

2. møte:

18. – 19. september i Porsanger / Kirkenes

3. møte:

04. - 05. desember i Røyrvik / Snåsa

KIRKERÅDET:

13.-14. mars

25.-26. september

11.-12. desember

Kirkemøtet avholdes 3. - 8 april 2014 i Kristiansand.

Vedtak

Samisk kirkeråd vedtar følgende møteplan for rådsmøtene 2014:

6. – 7. mars i Lavangen

22. - 23. september i Porsanger

8. - 9. desember i Røyrvik

SKR 15/13 Samiske kirkedager – foreløpig rapport

Sammendrag

Samisk kirkeråd inviteres til en første evaluerende drøfting av Samiske kirkedager 2013 med sikte på å få saken tilbake til ny behandling på rådets møte 28.-29. november 2013.

Saksdokumentet viser til vedlagt foreløpige rapport for Samiske kirkedager 2013. Rådet bes drøfte og gi eventuelle innspill på elementer eller mangler i den foreløpige rapporten, samt vurdere om det er saker som krever videre oppfølging av Samisk kirkeråd.

Den gjenstående evaluerings- og rapporteringsprosessen, samt muligheter for inndekning av et underskudd på prosjektet skisseres, og det bes om Samisk kirkeråds tilslutning og innspill til føringene i sakspapiret.

Vedtak

1. Samisk kirkeråd er meget godt fornøyd med gjennomføringen av Samiske kirkedager. Rådet tar den foreløpige rapporten til orientering og ber om å få en endelig rapport tilbake til rådets møte i mars 2014.
2. Med hensyn til den gjenstående evaluerings- og rapporteringsprosessen, samt økonomi, slutter Samisk kirkeråd seg til føringene i saksdokumentet med de merknader som fremkom i møtet.

SKR 16/13 Regler for valg av representanter for samisk kirkeliv til bispedømmeråd og Kirkemøte

Sammendrag

I henhold til kirkeloven § 23 bokstav e, består bispedømmerådet i de tre nordligste bispedømmene, foruten de som er nevnt i bokstav a-d, av en nordsamisk representant i Nord-Hålogaland bispedømmeråd, en lulesamisk representant i Sør-Hålogaland og en sørsamisk representant i Nidaros bispedømmeråd. Slik har ordningen vært siden kirkeloven ble endret i 1996. Regler for valg av nordsamiske representanter og lulesamiske representanter er fastsatt av Kirkemøtet 1996, og det er gjort noen mindre endringer senere og sist i 2010

Erfaringene med valgreglene og gjennomføringen av disse valgene har ikke vært udelt gode. Ordningene har vært evaluert, og det har vært gjort en del mindre endringer med

sikte på forbedringer, men noen ideell løsning har en ikke kommet fram til.

Det har imidlertid vært vurdert muligheten for å erstatte elektorsystemet med direkte valg og bruk av Sametingets valgmannstall. Det er også foreslått å avholde et samisk nasjonalt valgmøte/ et samisk kirkemøte som kunne forestå valg av representanter til bispedømmeråd og Samisk kirkeråd. Dette synes foreløpig vanskelig å få til, og vil kreve nærmere utredninger.

For valget i 2015 er det derfor bare foreslått noen mindre endringer, bl.a. i nominasjonsprosessen, en mer åpen prosess og sørge for at det også velges samiske varerepresentanter til nominasjonskomiteene og som valgmenn.

Et samlet forslag vil legges frem på Kirkerådets møte i desember, som skal gi sin anbefaling til valgregler overfor Kirkemøtet. Valgreglene må vedtas på Kirkemøtet 2014, slik at nærmere veiledning, planleggingen og gjennomføringen av valget høsten 2015 kan bli best mulig.

Vedtak

1. Samisk kirkeråd støtter forslaget om at direktøren i dialog med Samisk kirkeråd utreder behovet for opprettelse av et samisk kirkelig valgmøte som avholdes hvert 4. år, med sikte på kirkevalget 2019. Utredningen bør vektlegge intensjonene i Strategiplan for samisk kirkeliv og hvilke roller et slikt møte kan ha, blant annet for styrking av det samiskkirkelige demokrati.
2. Samisk kirkeråd ønsker at følgende forslag blir sendt på høring og innarbeides sammen med det øvrige regelverket:
  - Alle menighetsråd i Nord-Hålogaland bispedømme og alle menighetsråd i Sør-Hålogaland bispedømme inviteres til å fremme forslag på samiske kandidater til valg av samisk representant til bispedømmeråd og Kirkemøtet, samt fremme forslag på samisk kandidat til nominasjonskomite og forslag på samiske elektorer.
3. Samisk kirkeråd tar endelig stilling til regler for valg av representanter for samisk kirkeliv i bispedømmeråd og Kirkemøtet på sitt møte i november, etter at høringen er gjennomført.

SKR 17/13 Det livssynsåpne samfunn - høring

Sammendrag

Vedlagt saken fulgte utkast til Kirkerådets hørings svar til *NOU 2013:1 – Det livssynsåpne samfunn. En helhetlig tros- og livssynspolitik*.

Vedtak:

Samisk kirkeråd tar forslaget til hørings svar til etterretning og ber om at de innspillene som fremkom i møtet formidles videre til Kirkerådet.

SKR 18/13 Den norske kirke og menneskerettighetene - urfolk (KM 2014)

Sammendrag

Mellomkirkelig råd har ønsket å fremme en sak for Kirkemøtet 2014 om Den norske kirkes engasjement for menneskerettighetene. Denne saken legges nå frem til første gangs behandling i Samisk kirkeråds og Kirkerådets septembermøter, hvor rådene gis anledning til å drøfte innretningen på Kirkemøtesaken. Samisk kirkeråd vil få tilbake forslag til sakspapir til Kirkemøtet til rådets novembermøte.

Grunnlaget for saken er dokumentet *Sett undertrykte fri! Den norske kirkes engasjement for menneskerettighetene*, som er forfattet av Mellomkirkelig råds menneskerettighetsutvalg på bestilling fra MKRs møte i mars 2013, og som nå legges frem for alle de tre sentralkirkelige råd. Dokumentet drøfter hvordan Den norske kirke i dag utfordres av det internasjonale menneskerettighetssystemet, og hvordan en kirkelig respons bør innrettes. MKR behandlet i mars et første utkast til dette dokumentet, og ba om at det ble utvidet og revidert til å utgjøre det faglige grunnlaget for en kirkemøtebehandling i 2014. Dokumentet er revidert i tråd med MKRs innspill på marsmøtet og behandlinger i MKRs rådgivende organer Komiteen for internasjonale spørsmål og Teologisk Nemnd. Avdeling for samisk kirkeliv / Samisk kirkeråds sekretariat har bidratt i revideringen av avsnittet om urfolks rettigheter.

Mellomkirkelig råd vil ha andre gangs behandling, og Samisk kirkeråds første gangs behandling, av saken på sine møter 19.-20. september. Da Samisk kirkeråd har deler av møtet felles med Mellomkirkelig råd, gir det anledning til å ta opp urfolksrelaterte problemstillinger i saken direkte med Mellomkirkelig råd. Vedtak/kommentarer fra Samisk kirkeråd vil sendes ut til Kirkerådet etter Samisk kirkeråds møte.

Vedtak

1. Samisk kirkeråd ber om at det arbeides videre med å forberede saken «Den norske kirkes engasjement for menneskerettighetene» for Kirkemøtet 2014, med utgangspunkt i dokumentet *Sett undertrykte fri! Den norske kirkes engasjement for menneskerettighetene*.
2. Samisk kirkeråd understreker Den norske kirkes særskilte ansvar for å løfte urfolks rettigheter nasjonalt og internasjonalt, blant annet med henvisning til saksdokumentets liste over kriterier for prioriteringer i Den norske kirkes menneskerettighetsarbeid. På denne bakgrunn ber Samisk kirkeråd om at styrking av urfolks rettigheter innarbeides som en prioritert oppgave i kirkemøtesaken, og at det gis begrunnelser for dette.

SKR 19/13 Den norske kirkes urfolksarbeid - status og videre oppfølging

Sammendrag

Samisk kirkeråd skal i følge statuttene ivareta Den norske kirkes arbeid med urfolksspørsmål i dialog med Mellomkirkelig råd. Formålet med denne saken er å oppdatere Samisk kirkeråd på status og aktuelle problemstilling for Den norske kirkes arbeid med urfolksspørsmål. Saksdokumentet gir grunnlag for videre prioriteringer på feltet.

Saken har tilknytningspunkter til menneskerettighetssaken som skal fremmes for Kirkemøtet i 2014 (jf sak SKR 18/13).

Saken legges saken fram til drøfting uten forslag til vedtak. Rådet kan bruke saken som utgangspunkt for samtalen med Mellomkirkelig råd om urfolksarbeidet i løpet av dette rådsmøtet. Rådet kan også gi noen foreløpige signaler til sekretariatet med hensyn til det videre arbeidet med feltet, og f.eks. be om en oppfølgingssak på et senere møte om Den norske kirkes urfolksarbeid.

Saksdokumentet fokuserer på tjæresandsaken, gruvedrift i Sápmi, FN-konferanse om urfolk i 2014, arbeid relatert til internasjonale kirkelige nettverk, forsoningsarbeid og samordning av urfolksarbeidet med Mellomkirkelig råd.

Vedtak

1. Samisk kirkeråd har hatt en foreløpig drøfting av saken ut fra saksorienteringen lagt fram i møtet.
2. Samisk kirkeråd ber sekretariatet om å arbeide videre med saksfeltet ut fra innspillene gitt i møtet, og ber om at det gis en orientering om utviklingen på feltet på neste rådsmøte.
3. Samisk kirkeråd ber om å få saken tilbake til ny behandling på sitt rådsmøte i mars 2013.

SKR 20/13 Kirkemøtet, planlegging 2014 og evaluering 2013

Sammendrag

Vedlagt saksdokument (KR 37/13) foreslår og redegjør for saksliste til Kirkemøtet 2014. Evalueringpunktene for Kirkemøtet 2013 synliggjør viktige programelementer også for neste Kirkemøte. F.eks. har hvert Kirkemøte et hovedtema som utfoldes gjennom hovedpresentasjoner. Saken legges fram for Samisk kirkeråd til orientering, med mulighet for å gi innspill til Kirkemøtets profil 2014.

Vedtak

1. Samisk kirkeråd tar forslag til saksliste for Kirkemøtet 2014 til orientering.
1. Samisk kirkeråd anbefaler menneskerettigheter som årets hovedtema og foreslår at urfolksrettigheter belyses.

SKR 21/13 Kirkeordning etter 2013

Samisk kirkeråd fikk en muntlig orientering om status og fremdrift i saken.

Vedtak

Samisk kirkeråd tar den muntlige orienteringen om status og fremdrift i kirkeordningssaken til orientering.

SKR 22/13 Dagens bønn (samefolkets dag)

Sammendrag

Med dette fremmes et forslag til *Dagens bønn* (kollektbønn) for 6. februar – Samefolkets dag.

I samsvar med regelverket for liturgisaker skal bønnene til slutt vedtas av Kirkemøtet etter en høring og en læremessig uttalelse av Bispemøtet. Bønnene var på høring våren 2012, og har i etterkant vært gjenstand for en omfattende bearbeidelse. Det legges opp til at Kirkerådet kan legge bønnene fram for Kirkemøtet 2014.

I det foreliggende forslaget er det lagt vekt på at *Dagens bønn* har en fast og gjenkjennelig struktur, i tråd med det klassiske mønsteret for en kollektbønn:

1. Tiltale til Gud og en nærmere beskrivelse: «*Gud, du som...*»
2. Det vi ber om: (innledet med «*vi ber deg:*»)
3. Bønnens mål/resultat «*så vi...*»
4. Lovprisning av den treenige Gud.

Bønnen skal videre angi dagens hovedtema og formidle et teologisk innhold som i sin bredde og konsentrasjon svarer til vår kirkes tro. Det har også vært et mål å gi bønnene et inkluderende språk med varierte uttrykk og bilder i omtalen av Gud.

Saksdokumentet gir en vurdering av endringene fra høringsversjon til siste forslag av dagens bønn for Samefolkets dag.

Vedtak

1. Samisk kirkeråd vedtok det fremlagte forslaget til ny Dagens bønn på Samefolkets dag - 6. februar, for oversendelse til Kirkerådet, med de endringer som fremkom på møtet.
1. Samisk kirkeråd vedtok det fremlagte forslaget til Bibelsk salme for Samefolkets dag for oversendelse til Kirkerådet.
2. Samisk kirkeråd forutsetter at det settes av ressurser for oversetting av endelig godkjente versjoner av dagens bønn samt bibelsk salme for hele kirkeåret til nordsamisk, lulesamisk og sørsamisk.

Forslag til Dagens bønn som ble vedtatt av Samisk kirkeråd:

Gud, himmelens og jordens skaper,
du som har kalt jordens folk til å være ett i Kristus, vi ber deg:
Takk at vi alle kan glede oss over vår arv og våre forfedres land.
Bevar og led samefolket, og gi alle jordens folk et verdig liv i rettferd og fred,
ved Jesus Kristus, som med deg og Den hellige ånd lever og råder,
én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.